

10.8.2010

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

MMM:n lausuntopyyntö 29.6.2010, MMM040:00/2010

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

1. Yleistä

Tapio pitää metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin lisättävää uutta 7 a §:ää periaatteessa tarpeellisena ja on myönteistä, että metsänomistajille lisätään mahdollisuuksia torjua metsiensä tuottoa uhkaavia tuhoja tehokkaasti. Esitetyssä pykälässä maanomistajalle annettaisiin mahdollisuus omalla kustannuksellaan toteuttaa vapaaehtoinen biologisen kasvinsuojeluaineen lentolevitys tilanteissa, joissa on huomattavia kasvutappioita, mutta jotka jäävät valtion kustannusvastuun ulkopuolelle. Tapio katsoo esityksen olevan kuitenkin eräiltä olennaisilta käytännön toteutukseen liittyviltä osiltaan puutteellinen, ja siten esitys vaatii tarkennuksia.

2. Lakiehdotuksen aiheuttamat mahdolliset ongelmatilanteet

Tapio katsoo, että sinänsä tarpeellinen lakimuutos saattaa nykymuotoisena aiheuttaa eräitä käytännön ongelmia esimerkiksi seuraavissa asioissa, ja näitä koskien olisi laadittava toimintaperiaatteet tai ratkaisulinjaukset jo lain valmisteluvaiheessa:

- On täsmennettävä miten toimitaan tilanteissa, joissa osa tuhoalueen metsänomistajista haluaa lentolevityksen tehtäväksi ja osa ei. Lentolevitystä on lähes mahdoton tehdä alueellisesti hyvin täsmällisesti. Levitystä haluavien metsänomistajien on sitouduttava ottamaan kustannukset (ja vaikutukset?) vastuulleen. Miten toimitaan tilanteessa, jossa levitystä on tehty/tapahtunut myös naapurin puolelle, vaikka tämä ei halua tehdä omakustanteista torjuntaa tai jopa vastustaa asiaa?

- Metsänomistajan aloitteesta ja kustannuksella toteutettavassa lentolevityksessä yksittäisen metsänomistajan levityksestä saama hyöty voi jäädä vähäiseksi tai olemattomaksi, jos levitystä yritetään tehdä vain pienille alueille tuhoalueen ollessa laajempi. Tuho voi siis laajeta helposti uudelleen myös torjutuille alueille. Ehdotuksessa olisi selvennettävä, onko asetettava vaatimusta esimerkiksi ruiskutettavan alueen katta-

10.8.2010

vuuden ja yhtenäisyyden suhteen, jonka toteutuessa esitys lentolevityksestä ministeriölle on tehtävä tai voidaan jättää tekemättä.

Selvitykset, jotka ennen lentolevityksen aloittamista vaaditaan, ovat kalliita. Siksi levityksestä saatava hyöty tulisi joka tapauksessa arvioida huolellisesti ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Erityisesti seuraaviin asioihin tulee kiinnittää huomiota:

- Miten metsänomistajalle tulevien kustannusten selvittäminen etukäteen toteutetaan?
- Lakiuudistuksen hallinnolliset ja taloudelliset vaikutukset yhteiskunnalle tulee arvioida huolellisesti ja erityisesti suhteessa yhteiskunnalle syntyvään hyötyyn.
- Selvittää mahdollisuus tehdä halutut muutokset muuttamalla lakia kasvinsuojeluaineista (1259/2006) hyönteis- ja sienituholain sijaan.

3. Lain vaikutukset metsäkeskusten toimintaan

Tapio katsoo, että esitettyjen muutosten mahdollisten vaikutusten arviointi on metsäkeskusten työmäärän osalta puutteellinen sekä viranomaistoiminnon osalta että metsäkeskuksen toteuttaman suunnitelman laatimisen osalta. Nämä vaikutukset tulisi selvittää ja taloudelliset vaikutukset arvioida tarkemmin. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, että jos selvitysten tekeminen ei kuulu metsäkeskusten liiketoimintaan, vaan valtionapuiheen edistämisen- ja viranomaistoimintaan, tulisi asia määritellä valtion maksuperusteasetuksessa.

4. Muuta

Tapio huomauttaa, että lentolevityssäädöksen ohella metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettuun lakiin liittyy muitakin pikaista ajantasaistamista vaativia näkökohtia. Näitä ovat ennen kaikkea:

- **Energiapuun välivarastointi.** Nykymuotoisen lain soveltaminen energiapuun välivarastoinnissa on ongelmallista. Hyvin suuri osa energiakäyttöön korjatusta pienpuusta joudutaan varastoimaan tienvarsivarastoissa vähintäänkin seuraavaan lämmityskauteen asti. Näin parannetaan raaka-aineen energiasisältöä. Tämä poikkeaa merkittävästi ainespuuta koskevasta käytännöstä: ainespuuta ei lähtökohtaisesti kuivata kesällä tienvarsivarastossa ja ylipäätään ainespuu pyritään jo laadun kannalta siirtämään teolliseen prosessointiin mahdollisimman nopeasti. Ainespuun hankintaketjut ovatkin olleet nykyisin voimassa olevan lain laadinnan lähtökohtana.
- Energiapuun ollessa kyseessä, lain ja MMM:n päätöksen (1397/1991) mukaiset poiskuljetus-, peittämis-, kastelu- ja kuorintamenettelyt ovat monestakin syystä ongelmallisia. Lain tulkinnasta on kirjattu MMM:n ja metsäkeskusten viranomaistoiminnon hyväksymät menettelytavat keväällä 2010 julkaistuihin Tapiion energiapuusuositukseen, mutta tällaiset asiat olisi syytä kirjata suoraan asianomaisiin säädöksiin tulkintaristiriitojen välttämiseksi. Tältä osin on tarvetta myös uudelle tutkimus- ja kehittämistyölle, jonka perusteella voidaan nykyistä paremmin arvioida kuinka suuri ongelma

10.8.2010

pieniläpimittaisen energiapuun varastointi metsässä on metsien tuhoriskin kannalta ja miten tällaista riskiä voitaisiin pienentää.

Myrskytuho puiden korjuuvelvoite metsälain 10 §:n mukaisista erityisen arvokkaista elinympäristöistä ja kestävä metsätalouden rahoituslain 19 §:n mukaisista ympäristötukikohteista.

Järeän runkolahopuun niukkuus on tällä hetkellä arvioitu yhdeksi merkittävimmistä yksittäisistä metsälajiston uhanalaisuuden syyksi Suomessa. Lahopuun lisäämisessä talousmetsissä kustannustehokkain menetelmä on pienialaisten lahopuukeskittymien muodostaminen ennen kaikkea arvokkaiden elinympäristöjen yhteyteen.

Nykymuotoinen, talousmetsiä kokonaisuudessaan koskeva myrskytuho puiden korjuuvelvoite on ristiriidassa lahopuun lisäämistavoitteen kanssa. Lain soveltaminen talousmetsien arvokkaissa elinympäristöissä ansaitsee uudelleenarvioinnin, jossa myrskytuhojen korjuuvelvoitteen tarkoituksenmukaisuutta tarkastellaan näillä alueilla. Korjuuvelvoitteen helpottamista myös monien muiden monimuotoisuudelle arvokkaiden talousmetsien kohteiden, kuten vapaaehtoisesti turvattujen elinympäristöjen osalla tulisi harkita ja arvioida suhteessa tästä aiheutuviin tuhoriskeihin ja tästä mahdollisesti aiheutuviin tappioihin ja toisaalta mahdollisesti saavutettaviin hyötyihin monimuotoisuuden näkökulmasta. Myös tässä on arvioitava vaikutukset niin kyseisten alueiden omistajien kuin naapuritilojen näkökulmasta.

Edellä mainitut aihealueet ovat nyt työn alla olevaa lentolevityskysymystä monitahoisempia. Tapio ehdottaakin, että näiden mahdollisten uudistusten valmistelu aloitetaan asiantuntijatyönä.

TAPIO

Ritva Toivonen
johtaja

Jouko Kostamo
tulosalueen päällikkö